

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 47/21

Λουξεμβούργο, 24 Μαρτίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-771/19
NAMA Σύμβουλοι Μηχανικοί και Μελετητές Α.Ε. – LDK Σύμβουλοι Μηχανικοί
Α.Ε. κ.λπ. κατά Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών και Αττικό
Μετρό Α.Ε.

Το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε εθνική πρακτική κατά την οποία ένας υποψήφιος που αποκλείστηκε από διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης μπορεί, με την προσφυγή του κατά της απόφασης περί αποδοχής της προσφοράς άλλου προσφέροντος, να προβάλει μόνον παραβίαση της αρχής της ισότητας κατά την αξιολόγηση των προσφορών

Η απόρριψη, από ανεξάρτητο εθνικό όργανο, της προδικαστικής προσφυγής κατά της απόφασης περί αποκλεισμού του υποψηφίου δεν επηρεάζει το έννομο συμφέρον του, εφόσον η εν λόγω απόρριψη δεν έχει ισχύ δεδικασμένου

Στις 24 Ιανουαρίου 2018, η εταιρία Αττικό Μετρό προκήρυξε διαγωνισμό με ανοικτή διαδικασία, ο οποίος είχε ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου αξίας περίπου 21,5 εκατομμυρίων ευρώ για το έργο επέκτασης του μετρό της Αθήνας¹. Το πρώτο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας περιλάμβανε μεταξύ άλλων τον έλεγχο των τεχνικών προσφορών των υποψηφίων, ενώ το δεύτερο στάδιο περιλάμβανε την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών και τη συνολική αξιολόγηση. Τέσσερις υποψήφιοι υπέβαλαν προσφορά, μεταξύ των οποίων οι ενώσεις εταιριών τεχνικών συμβούλων NAMA κ.λπ. και ΣΑΛΦΩ κ.λπ.².

Στις 6 Μαρτίου 2019, το διοικητικό συμβούλιο της Αττικό Μετρό αποφάσισε να αποκλείσει την προσφορά της NAMA κατά το στάδιο του ελέγχου των τεχνικών προσφορών, για τον λόγο ότι η εμπειρία ορισμένων μελών της ομάδας της στον τομέα της κατασκευής έργων δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις της διακήρυξης του διαγωνισμού, ενώ δέχθηκε την προσφορά της ΣΑΛΦΩ κατά το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας. Στις 26 Μαρτίου 2019, η NAMA άσκησε κατά της απόφασης αυτής προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)³, με την οποία αμφισβήτησε τόσο την απόρριψη της τεχνικής προσφοράς της όσο και την αποδοχή της τεχνικής προσφοράς της ΣΑΛΦΩ. Με απόφαση της 21ης Μαΐου 2019, η ΑΕΠΠ απέρριψε εν μέρει την προσφυγή αυτή και την έκανε δεκτή μόνον κατά το μέρος που έβαλλε κατά των στοιχείων της αιτιολογίας της απόφασης της Αττικό Μετρό τα οποία αφορούσαν την απόδειξη της εμπειρίας ενός εκ των μελών της προταθείσας από τη NAMA ομάδας.

Η NAMA άσκησε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (Επιτροπή Αναστολών) αίτηση με την οποία ζητεί την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης της ΑΕΠΠ και της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της Αττικό Μετρό.

Το ως άνω δικαστήριο, επισημαίνοντας ότι, κατά πάγια νομολογία του, ο προσφέρων που έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία του διαγωνισμού δεν έχει έννομο συμφέρον να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της συμμετοχής άλλου προσφέροντος στη διαδικασία αυτή, παρά μόνο για λόγους σχετικούς με την παραβίαση της αρχής της ισότητας κατά την αξιολόγηση των προσφορών,

¹ Πρόκειται για την επέκταση της γραμμής 3, τμήμα Χαϊδάρη-Πειραιάς, και την κατασκευή της γραμμής 4, τμήμα Α΄, Άλσος Βεΐκου-Γουδή.

² Η ΣΑΛΦΩ και Συνεργάτες Ανώνυμη Εταιρία Μελετητικών Υπηρεσιών Τεχνικών Έργων – Γραφείο Δοξιάδη Σύμβουλοι για Ανάπτυξη και Οικιστική Α.Ε. – TPF Getinsa Euroestudios S.L. κ.λπ. παρένεβη.

³ Με τον νόμο 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, συστάθηκε η ΑΕΠΠ, κεντρική ανεξάρτητη διοικητική αρχή, στην οποία ανατέθηκε ο προδικαστικός έλεγχος των πράξεων των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων, και προβλέφθηκε η δυνατότητα άσκησης αίτησης αναστολής εκτέλεσης και αίτησης ακύρωσης κατά των αποφάσεων που εκδίδει η αρχή αυτή.

αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία της οδηγίας περί αναθέσεων δημόσιων συμβάσεων και παραχωρήσεων ⁴. Ζητεί, μεταξύ άλλων, να διευκρινιστεί αν η εθνική αυτή πρακτική αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι η νομολογιακή αρχή ⁵ κατά την οποία, στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, οι προσφέροντες των οποίων ζητείται ο αποκλεισμός έχουν, προκειμένου να τους ανατεθεί η σύμβαση, έννομο συμφέρον που αντιστοιχεί στον αποκλεισμό της προσφοράς των λοιπών προσφερόντων, εφαρμόζεται στο σύστημα δικαστικής προστασίας που θεσπίζει η οδηγία.

Η οδηγία αυτή έχει ως σκοπό την αποτελεσματική και ταχεία δικαστική προστασία, ιδίως μέσω προσωρινών μέτρων, και δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαρτούν την άσκηση της προσφυγής από το αν η διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης έχει προχωρήσει τυπικώς σε συγκεκριμένο στάδιο. Συναφώς, θα αντέβαινε στην οδηγία εθνική ρύθμιση η οποία θα απαιτούσε από τον προσφέροντα να αναμείνει την απόφαση περί ανάθεσης της σύμβασης πριν αποκτήσει τη δυνατότητα άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης περί αποδοχής άλλου προσφέροντος.

Επομένως, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **ο αποκλεισθείς προσφέρων μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά της απόφασης του αναθέτοντος φορέα με την οποία γίνεται δεκτή η προσφορά ενός από τους ανταγωνιστές του, ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης κατά το οποίο λαμβάνεται η απόφαση αυτή.**

Εν συνεχεία, όσον αφορά τους ισχυρισμούς τους οποίους μπορεί να προβάλει ένας αποκλεισθείς προσφέρων στο πλαίσιο μιας τέτοιας προσφυγής, το Δικαστήριο κρίνει ότι η οδηγία δεν προβλέπει άλλη απαίτηση πέραν εκείνης σύμφωνα με την οποία **ο προσφέρων πρέπει να έχει τη δυνατότητα να προβάλει ισχυρισμούς που αφορούν παραβίαση της ενωσιακής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων ή των εθνικών κανόνων μεταφοράς της εν λόγω νομοθεσίας. Ο προσφέρων δικαιούται να προβάλει οποιονδήποτε ισχυρισμό κατά της απόφασης περί αποδοχής άλλου υποψηφίου, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρισμών που δεν έχουν σχέση με τις πλημμέλειες λόγω των οποίων αποκλείστηκε η προσφορά του, εφόσον η απόφαση περί αποκλεισμού του δεν έχει επικυρωθεί με απόφαση έχουσα ισχύ δεδικασμένου**, στοιχείο το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να επαληθεύσει.

Τέλος, όσον αφορά το γεγονός ότι το εθνικό δίκαιο επιβάλλει στον αποκλεισθέντα προσφέροντα να ασκήσει προδικαστική προσφυγή πριν μπορέσει να προσφύγει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να αναθέτουν σε μη δικαιοδοτικά όργανα την αρμοδιότητα να αποφαινόνται, σε πρώτο βαθμό, επί των προσφυγών που προβλέπει η εν λόγω οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι κάθε εικαζόμενη παράλειψη κατά την εκτέλεση των εξουσιών που έχουν ανατεθεί στο όργανο αυτό μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικής προσφυγής ή προσφυγής ενώπιον άλλης αρχής, η οποία θεωρείται δικαιοδοτικό όργανο που είναι ανεξάρτητο από τον αναθέτοντα φορέα και από το ως άνω μη δικαιοδοτικό όργανο το οποίο αποφάσισε σε πρώτο βαθμό.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η οδηγία έχει την έννοια ότι **ένας προσφέρων ο οποίος αποκλείστηκε από διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης σε στάδιο προγενέστερο του σταδίου της ανάθεσης της σύμβασης αυτής και του οποίου η αίτηση για την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης αποκλεισμού του από τη διαδικασία απορρίφθηκε μπορεί να προβάλει, με την ταυτοχρόνως ασκηθείσα αίτησή του για την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης περί αποδοχής της προσφοράς άλλου προσφέροντος, όλους τους ισχυρισμούς που αφορούν παραβίαση της ενωσιακής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων ή των εθνικών κανόνων μεταφοράς της νομοθεσίας αυτής,**

⁴ Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ 1992, L 76, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ 2014, L 94, σ. 1).

⁵ Η νομολογιακή αυτή αρχή αναπτύχθηκε με τις αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2013, Fastweb (C-100/12), της 5ης Απριλίου 2016, PFE (C-689/13), και της 11ης Μαΐου 2017, Archus και Gama (C-131/16).

συμπεριλαμβανομένων των ισχυρισμών που δεν έχουν σχέση με τις πλημμέλειες λόγω των οποίων αποκλείστηκε η προσφορά του.

Η δυνατότητα αυτή δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι απορρίφθηκε η προδικαστική προσφυγή ενώπιον ανεξάρτητου εθνικού οργάνου, την οποία έπρεπε, βάσει του εθνικού δικαίου, να ασκήσει προηγουμένως ο εν λόγω προσφέρων κατά της απόφασης αποκλεισμού του, εφόσον η απόρριψη αυτή δεν έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582